

Protokoller

Saksdokumenter:

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 25.-26.02.2009

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 15.04.2009

Protokoller

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 25.-26.02.2009

Forslag til vedtak

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 15.04.2009

Forslag til vedtak

Protokollen tas til etterretning.

Protokoll Mellomkirkelig råd (MKR)

25.-26.02.2009

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Berit Hagen Agøy, Benedicte Aschjem (ikke under sakene 1, 2, 3.14, 5, 10, 11, 17, 18, 19, 20), Berit M. Andersen (vara BMs representant), Harald Hegstad (TN-leder) (kun under sakene 1, 3.14, 9 og 14), Harold Holtermann (vara for Kjell Bertel Nyland), Tale Hungnes, Oddhild Johnsen Klevberg, Henny Koppen, Kathrine Intelhus Lind-Solstad (vara for Rolf Steffensen), Jenny Skumsnes Moe, Kjell Guldvog Staalesen, Einar Tjelle (vara for Atle Sommerfeldt), Einar Vegge og Kjetil Aano (ikke under sakene 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 15, 22, 23, 24)

Forfall:

Ernst Baaslands (BMs representant), Helene Bjerkestrand, Kjell Bertel Nyland, Erlend Rogne, Raag Rolfsen (KISP-leder), Elise Sandnes (KEK-representant), Atle Sommerfeldt (KNs representant), Rolf Steffensen, og Helge Aarseth (LVF-representant)

Til stede fra sekretariatet:

Olav Fykse Tveit, Liv Janne Dehlin, Per Dehlin, Beate Fagerli, Knut Hallen, Estrid Hessellund, Jens-Petter Johnsen, Sven Thore Kloster, Svein Mathias Køhn, Gard Lindseth, Sven Oppegaard, Christoffer Solbakken og Gunnar Westermoen.

Gjest:

Trond Bakkevig

Møtet ble ledet av Berit Hagen Agøy (leder), og som vanlig fulgte man ordningen med en saksordfører for hver sak.

Kjetil Aano innledet møtet med andakt som ble etterfulgt av leders tale. Etterpå ble det holdt et seminar med tittelen: *"Hva er Dnks økumeniske profil og utfordringer nasjonalt og internasjonalt?"*

Saksliste

- Sak MKR 01/09: Protokoller
Sak MKR 02/09: Saker i de økumeniske organisasjonene
Sak MKR 03/09: Orienteringssaker
Sak MKR 04/09: Referatsaker
Sak MKR 05/09: Valg av nestleder og ett varamedlem til arbeidsutvalget 2009-2010
Sak MKR 05/09: Valg av nestleder og ett varamedlem til arbeidsutvalget 2009-2010)
Sak MKR 06/09: Årsplaner 2009 (KM-sak)
Sak MKR 07/09: Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008 (KM-sak)
Sak MKR 08/09: Budsjett for de sentralkirkelige råd 2009 (KM-sak)
Sak MKR 09/09: Migrantmenigheter (KM-sak)
Sak MKR 10/09: Fordeling av OVF-midler til søsterkirker og økumeniske organisasjoner 2009
- Sak MKR 11/09: Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI) – Virksomhetsplan og budsjett for 2009
- Sak MKR 12/09: Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetskirkelige område
Sak MKR 13/09: Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådets område
Sak MKR 14/09: Evangelisk-luthersk kirkeforståelse i dag
Sak MKR 15/09: Forberedelse til generalforsamlingen i LVF 2010
Sak MKR 16/09: Forberedelse til generalforsamlingen i KEK 2009
Sak MKR 17/09: Oppfølging av kirkeavtaler
Sak MKR 18/09: To kirker – én tro. Avtale mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke (KM-sak 08)
- Sak MKR 19/09: Oppnevning av styremedlemmer til NKR 2009-2011
Sak MKR 20/09: Den nye Sameretten – utredning fra Samerettsutvalget
Sak MKR 21/09: Uttalelse om en mindre restriktiv arbeidsinnvandringspolitikk
Sak MKR 22/09: Møteplan for rådsmøter
Sak MKR 23/09: Oppnevning av medlem til KISP for perioden 2009-2011
Sak MKR 24/09: Supplerende oppnevning av vara, LVFs generalforsamling 2010
Sak MKR 25/09: Vedtektsendringer for Norges Kristne Råd

MKR-01/09 Vedtak:

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 9.-10.09.2008

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 08.12.2008

Protokollen tas til etterretning.

MKR 02/09   Saker fra de økumeniske organisasjonene

Norges Kristne Råd (NKR)

Vedtak

1. Protokoll fra styremøte i Norges Kristne Råd 27. oktober 2008 tas til orientering.
2. Referater fra møte i Norsk Teologisk Samtaleforum (NTSF) 9. desember 2008 og 12. februar 2009 tas til orientering.

Kirkenes Verdensråd (KV)

Vedtak

Rapport fra intrakristen konsultasjon om A Common Word i Geneve, 18.-21.10.2009 tas til orientering.

Porvoo

Vedtak

Følgende saker tas til orientering:

1. Rapport fra Porvoo-konsultasjon om interreligiøs dialog i Edinburgh 1.-4. des. 2008
2. Referat fra planlegging av Porvoo Primates Meeting oktober 2009
3. Referat fra Porvoo Agreement Contact Group 6.-10.10.08
4. Invitation to the Porvoo Consultation on the Diaconal Ministry 27.-30. april 2009

Komiteen av europeiske kirker (KEK)

Vedtak

Følgende saker tas til orientering:

1. Report from Conference of European Churches: CEC Future Conference, Lyon - Valpré, France, 10–12 September 2008
2. Rapport fra 17. generalforsamling til Churches Commission for Migrants in Europe (CCME) 7.-11. oktober 2008
3. Rapport fra konferanse i Committee for Relations to Muslims in Europe (CRME) og CRME-møter i Mechelen, Belgia, 20.-23.10.2008 og i Pullach, München, 19.-21.01.2009
4. Muntlig rapport fra KEKs sentralkomitémøte 6.-11. oktober 2008 på Cyprus

GEKE

Vedtak

Følgende saker tas til orientering:

1. Rapport fra GEKE-konsultasjon i Berlin, 12.-14.09.2008
2. Rapport fra GEKE-konferansen "*Theologische Ausbildung für das ordinationsgebundene Amt in GEKE*", 20.-23.11.2008 i Berlin
3. Pressemelding om rådsmøtet i GEKE 16.-18.01.09 i Oslo
4. Pressemelding om generalforsamling i GEKE 2012
5. Brev om oppnevning til CPCE doctrinal talk on Ministry

MKR 03/09   Orienteringssaker

---

1. Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017 (KM-sak 08)
2. Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar (KM-sak 08)
3. Together or apart – Rapport fra migrantkirke-konsultasjon i Stockholm 23.-24. okt. 2008
4. Svarbrev fra Arbeids- og Inkluderingsdepartementet på uttalelse om asylpolitikk fra Mellomkirkelig råds mai-møte
5. MKR-støtte til Bymisjonen
6. Pressemelding om utvidelse av rasismeparagrafen
7. "I god tro" – rapport om asylsøkeres trosfrihet
8. "Vi deler. Plan for trosopplæring i Den norske kirke"
9. Vedr. Bispemøtets arbeidsform og presesfunksjon
10. Vennskapskonferanse
11. Edinburgh 2010
12. Kristnes situasjon i India
13. Orientering om arbeidet med hørings svar om gudstjenestereformen
14. Den aktuelle situasjonen i Midtøsten
15. Tyrkia og Mar Gabriel-klosteret
16. "Under Oslohimmel" – partidebatt om verdigrunnlag og kulturarv på Litteraturhuset 6. mai 2009

MKR's behandling:

Pkt. 1: Estrid Hessellund redegjorde for studieopplegget *klimakirken.no* og for nyhetsbrevet om bærekraftsatsingen som sendes ut av Guro Almaas.

Pkt. 9: Generalsekretæren i BM var til stede og redegjorde for ordningen med ny presesfunksjon. Fra MKR's side er det behov for en koordinering og avklaring av hva MKR's og hva preses skal gjøre i forhold til internasjonal representasjon. Det er også viktig å avklare hvilken rolle de andre biskopene skal ha internasjonalt og økumenisk i forhold til preses.

Pkt. 13: Leder av høringsutvalget i MKR, Einar Vegge, redegjorde for saken. Viktige prioriteringer er: 1) De økumeniske perspektivene. - Det er ulike innfallsvinkler til hvordan økumenikken blir brukt i materialet. 2) Ønskelig at TN jobber med sakramentsforvaltningen. 3) Ordo: Diskutere om det finnes mulighet for å avvike fra ordo.

Pkt. 14: Trond Bakkevig var til stede og rapporterte om dialogarbeidet i Jerusalem, mens generalsekretæren redegjorde for NKR-delegasjonens reise til Israel/Palestina samt arbeidet i PIEF.

MKR-03/09 Vedtak:

1. Vedr. pkt 8: Mellomkirkelig råd delegerer til MKR/AU å lage et høringsutkast til Plan for trosopplæring i Den norske kirke.
2. Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 04/09 Referatsaker

---

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 11.-12.09.08 og 9. og 14.11.08
2. Protokoll fra Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 11.-12.09.08
3. Protokoll fra møte i KUI's prosjektkomité 22.09.08 og 17.11.08
4. Referat fra møte i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) 04.09.08 og 03.12.08
5. Referat fra møte i ROM-nettverkets styringsgruppe 7. oktober 2008
6. Protokoll fra møte i Samarbeidsrådet for tros- og livsynssamfunn (STL) 15.09.08, 20.11.08 og 14.01.09
7. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap - Samarbeidsrådet mellom Dnk og Metodistkirken i Norge 01.12.08
8. Protokoll fra møte i LVFs Nasjonalkomité 08.12.08
9. Protokoll fra møte i Kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 04.11.08 (U.off § 5.1)
10. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 4.-6.12.08
11. Protokoll fra møte i den Katolsk-Lutherske Samtalegruppen (KATLUSA) 03.12.08

MKR-04/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering

MKR-05/09 Vedtak:

1. Kjetil Aano velges til nestleder i Mellomkirkelig råd for perioden 2009-2010.
2. Jenny Skumsnes Moe velges som 2. varamedlem til MKR/AU for perioden 2009-2010.

MKR-06/09 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd slutter seg til det fremlagte forslag til årsplan for rådets arbeid i 2009.
2. Mellomkirkelig råd vedtar det fremlagte forslag til den interne årsplanen for avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmål 2009.

MKR-07/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd godkjenner meldingen om Mellomkirkelig råds virksomhet i 2008. Meldingen oversendes Kirkerådet til endelig godkjenning.

MKR-08/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd anbefaler at Kirkerådet vedtar den fremlagte budsjettfordeling for 2009 for Mellomkirkelig råds virksomhet.

Mellomkirkelig råds behandling:

MKR la vekt på at KM-behandlingen av denne saken bør bidra til holdningsendringer, samt å avklare hvilke kirkerettslige og andre sider ved saken det må arbeides videre med. Rådet vurderte den forelagte skisse som et godt utgangspunkt for arbeidet fram mot KM, men foreslo at følgende tema burde komme tydelig fram:

1. Teologisk refleksjon om lokalmenigheten. Her er det viktig å trekke inn økumeniske perspektiver
2. Spørsmål om tilsyn. Inngåtte kirkeavtaler må tas med i betraktingen
2. Folkekirkeproblematikken og den geografiske menighetsstruktur
3. Forståelsen av "stedegenhet" ut fra lokalt mangfold
4. Lokal variasjon i hvilke utfordringer en står overfor
5. Erfaringene med sjømannskirkene.

MKR-09/09 Vedtak:

- 1) Mellomkirkelig råd takker for forslaget til disposisjon og ber om at det utarbeides et dokument til Kirkemøtet i tråd med de endringene som fremkom i samtalen.
- 2) Mellomkirkelig råd ber om at det nedsettes en bred arbeidsgruppe som kan jobbe videre med KM-saken. Arbeidsgruppa bør bestå av personer med ulike typer erfaringer fra kirkelig integreringsarbeid og fra kristne innvandrergupper.

MKR 10/09   Fordeling av OVF-midler til søsterkirker og økumeniske organisasjoner 2009

MKR-10/09 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tildeler kontingenter til følgende organisasjoner med denne interne fordeling:

Kirkenes Verdensråd	kr 1 530 000
Det Lutherske Verdensforbund	kr 1 525 000
Ecumenical Advocacy Alliance	kr 5 000
Konferansen av Europeiske kirker (KEK)	kr 335 000
Churches Commission on Migrants in Europe	kr 50 000
Msk.rettighetsfondet	kr 90 000
Leuenberg Kirkefelleskap	kr 40 000
Kirkelig fredsplattform	kr 28 000
World Association for Christian Communication	kr 1 000
Flyktningnettverket	kr 50 000
Norges Kristne Råd	kr 260 000
	kr 3 914 000

2. Mellomkirkelig råd tildeler innenfor del I (50 %) til KV og LVF   kr 956 700

a) Mellomkirkelig råd tildeler til prosjekter i regi av Kirkenes verdensråd og KEK   kr 478 350 med følgende interne fordeling:

Solidarity with indigenous people - global coordination (P2042C)	kr 245 000
WCC and the Ecumenical Movement in the 21st century (YYP1)	kr 50 000
Called to be the one church: (YP201)	kr 85 000
International Ecumenical Peace Convocation (P3011A)	kr 54 350
Konferansen av Europeiske kirker (2. år av prosjekt)	kr 44 000
	kr 478 350

b) Mellomkirkelig råd tildeler til prosjekter i regi av Det Lutherske Verdensforbund**kr 478 350**

med følgende interne fordeling:

Tilskudd til "The LWF Foundation-Endowment Fund"	kr 170 000
Ecumenical Dialogue and Relations, PGS003	kr 130 000
Theology in the Life of church, PTS 1207	kr 50 000
Støtte til DMDs del av LVFs Geneva Coordination Budget	kr 45 000
Institute for Ecumenical Research, Strasbourg. Utgifter til deltakelse fra kirkene i sør til det internasjonale økumeniske seminar.	kr 83 350
	kr 478 350

c) Mellomkirkelig råd gir sekretariatet fullmakt til å foreta nødvendige justeringer i tildelingen dersom endringer i de enkelte prosjekter gjør det nødvendig. Totalbeløpene til hver organisasjon skal ikke endres.

3. Mellomkirkelig råd tildeler innen del II (40 %) følgende beløp til støtte til søsterkirker og partnerorganisasjoner i henhold til saksorienteringen og de endringer som framkom i møtet.

kr 765 360

4. Mellomkirkelig råd tildeler innen del III (10 %) til bygging av vennsksrelasjoner med søsterkirker følgende beløp og fordeling:

kr 191 340

Oslo	8/33	kr 46 385
Borg	8/33	kr 46 385
Stavanger	7/33	kr 40 587
Nidaros	10/33	kr 57 982

**MKR 11/09   Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI) –
Virksomhetsplan og budsjett for 2009**

MKR-11/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd godkjenner KUIs virksomhetsplan og budsjett for 2009.

**MKR 12/09   Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det
helhetskirkelige området**

MKR-12/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar det fremlagte forslag til orientering.

MKR-13/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar det fremlagte forslag til orientering.

MKR-14/09 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd er glad for at studieprosessen omkring evangelisk-luthersk kirkeforståelse er kommet i gang, og er forankret i Teologisk nemnd.
2. Mellomkirkelig råd ber om at det legges fram et dokument som er egnet som grunnlag for en KM-behandling i 2010.
3. Det er viktig at denne tematikken aktualiseres i flere store prinsipielle saker som er til behandling i flere av kirkens organer, og i arbeidet med ulike kirkelige strategier.

Sammendrag

Forberedelsene til LVFs generalforsamling er godt i gang gjennom Assembly Planning Committee (APC), hvor Berit Lånke er medlem. De ansvarlige fagpersonene (Assembly Staff Coordinators) er også godt i gang med sitt arbeid.

Når det gjelder Pre-Assembly Regional Consultations, vil det ikke bli arrangert en egen nordisk konsultasjon forut for generalforsamlingen. Det vil imidlertid holdes en europeisk konsultasjon som vil finne sted i Bratislava, Slovakia, 14.-18. mars 2010. Her er det imidlertid ikke meningen at hele delegasjonen skal delta. Dette møtet faller også relativt nært generalforsamlingen i tid. Det er derfor viktig at det holdes et norsk delegasjonsmøte (eventuelt med noen nordiske gjester) til høsten, slik at forberedelsene kan komme godt i gang. Det foreslås at et slikt møte holdes i Oslo *torsdag 10. - fredag 11. september d.å.*, d.v.s. etter MKRs septembermøte. Et slikt arrangement er forberedt i budsjettet. Sekretariatet vurderer denne datoen i forhold til progresjonen i forberedelsene i Genève.

MKR-15/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken til orientering.

Sammendrag

Konferansen av Europeiske Kirker avholder sin generalforsamling i Lyon, Frankrike, 15.–21. juli 2009. Den norske kirke har nominert 5 delegater i tillegg til sentralkomiteemedlem og delegat for Churches' Commission for Migrant in Europe (CCME).

I samarbeid med nordiske og baltiske søsterkirker ble et eget forberedelsesmøte for delegater fra de nordiske og baltiske medlemskirkene i KEK avholdt i Oslo 27.–28. januar 2009. Møtet tok sikte på å gi informasjon, forberede programprioriteringer fra de nordiske og baltiske kirkene, samt koordinere nominasjon av kandidater til sentralkomiteen.

Et eget forberedelsesmøte for norske delegater planlegges i forkant av Lyon.

KEKs generalforsamling vil fokusere på fire hovedområder.

1. 50-årsjubileum for KEKs tilblivelse skal feires.
2. Hovedprioriteringer for de neste seks år skal vedtas.
3. Generalforsamlingens tema, "Called to one hope in Christ" vil stå i fokus.
4. Visjoner fram mot 2029 vil være en del av generalforsamlingens langsiktige planlegging for KEK.

MKR-16/09 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet om å finne erstatning for delegat med vara i samarbeid med Samisk kirkeråd. Forslaget legges fram for Kirkerådet.
2. Mellomkirkelig råd støtter forslaget til videre forberedelsesprosess og ber sekretariatet om å følge opp med invitasjon til eget forberedelsesmøte for de norske delegatene. MKR ber delegasjonen merke seg rådets innspill og i særlig grad vurdere spørsmålet om å samle hele KEKs sekretariat i Brussel.
3. Mellomkirkelig råd støtter det nordisk-baltiske forslaget til nominasjonsliste.

Mellomkirkelig råds behandling:

Rådet diskuterte spørsmål rundt samarbeidsavtaler med søsterkirker. Forventninger om økonomisk støtte er tydelig. Det blir dermed viktig å identifisere områder hvor man faktisk kan samtale som likeverdige parter. Mulige samarbeidsområder som kan være gjensidig berikende, er innenfor klima, ledertrening for ungdom og kirkeledere, samfunnsmessige utfordringer og misjon. I tillegg er besøk konkrete i seg selv, med utveksling av viktig informasjon. Videre bør MKR drøfte prosjekter med felles samarbeidspartnere.

MKR-17/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet følge opp samarbeidsavtalene i tråd med momenter fra samtalen, med særlig vekt på følgende områder:

- Oversikt over samarbeid med norske aktører
- Ledertrening
- Kirkens rolle i samfunnet og sosialetiske spørsmål.
- Kontakt mellom kirkeledelsene i de aktuelle kirker.

Mellomkirkelig råds behandling:

Møter med Frikirken om videre samarbeid langs eksisterende samarbeidslinjer er fruktbare. Frikirken har bl.a. tatt imot tilbudet om å være representert med ett medlem i Teologisk nemnd.

MKR-18/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar utfallet av denne saken til etterretning. Rådet ber generalsekretæren sørge for en god og aktiv oppfølging av protokolltilførselen fra KM 2008 vedrørende forholdet og samarbeidet mellom Den norske kirke og Den Evangelisk-Lutherske Frikirke.

MKR-19/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd foreslår for Kirkerådet at følgende personer gjenoppnevnes til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2009 til og med Rådsmøtet 2011:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR

Oslo biskop

Anne Karin Kristensen

Vara:

ass. generalsekretær

domprosten i Oslo bispedømme

Marianne Kraft

MKR-20/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd diskuterte spesielt pkt. 6 i forslaget til uttalelse og ber Kirkerådet i særlig grad å vurdere dette punktet. MKR er enig i at pkt. 6 er et viktig anliggende, men er usikre på om punktet er relevant i forhold til de konkrete spørsmål og problemstillinger som den nye Sameretten reiser.

MKR 21/09   Uttalelse om en mindre restriktiv arbeidsinnvandringspolitikk

---

MKR-21/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ønsker en uttalelse om en rettferdig arbeidsinnvandringspolitikk. Uttalelsen bearbeides i tråd med de momenter som er kommet fram i samtalen. Leder og generalsekretær bes om å følge opp saken med Kirkens Nødhjelps styre, slik at en felles uttalelse kan offentliggjøres etter KNs styremøte.

MKR 22/09   Møteplan for rådsmøter 2010

MKR-22/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar følgende møtedatoer for rådsmøtene i MKR 2010:

24.-25. februar

19.-20. mai

7.-8. sept.

Det overlates til sekretariatet å komme med forslag til et bispedømme der MKR kan ha ett av sine møter i 2010 og undersøke om dette er mulig i forhold til budsjettet.

MKR 23/09   Oppnevning av medlem til KISP 2009-2011

MKR-23/09 Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner Eilert Rostrup som medlem av KISP ut inneværende periode (2009–2011).

MKR 24/09   Supplerende oppnevning av vara, LVFs generalforsamling 2010

MKR-24/09 Vedtak:

MKR anbefaler for Kirkerådet at Arne Backer Grønningsæter oppnevnes som vara for KR's nestleder Anne Louise Tveter til LVFs generalforsamling.

Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd er tilfreds med initiativet i NKR for å styrke vedtektenes referanse til det bibelske kallet til kristen enhet, men beklager at det ikke er tilstrekkelig oppslutning om dette blant NKRs medlemmer.
2. Mellomkirkelig råd slutter seg til den foreslåtte vedtektsendringen i paragraf 2.

Neste møte i Mellomkirkelig råd: **13.-14. mai 2009 i Tønsberg.**

Vedlegg: Uttalelse om norsk religionspolitikk

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Etterlyser norsk religionspolitikk

Mellomkirkelig råd vedtok på sitt møte 25.-26. februar følgende uttalelse som konkluderer med en henstilling til regjeringen:

Mellomkirkelig råd ber om en utredning av norsk religionspolitikk

De siste ukers politiske famling og påfølgende turbulens om religionenes plass i samfunnet aktualiserer behovet for en grundig og vidtfaende utredning av politiske spørsmål om tros- og livssynsforhold i Norge. På dette komplekse feltet er det mange viktige spørsmål som krever en bedre politisk behandling. Det er dypt beklagelig at enkelte politikere viser mangel på respekt for religionsfriheten på en slik måte at for eksempel muslimer stigmatiseres.

Kirken har et kall til å verne om det gudgitte menneskeverdet som gjelder alle mennesker. Som majoritetstrossamfunn har vi et ansvar for at minoritetene sikres gode og rettferdige vilkår, slik at alle kan føle seg hjemme og leve sammen på en god måte i et flerreligiøst Norge.

Norske myndigheter har viet forholdet til Den norske kirke mye oppmerksomhet. Behovet er imidlertid stadig til stede for et bredere arbeid om hvordan man sikrer like rettigheter og trosfrihet for *alle* mennesker i Norge. Dette ble etterlyst i Den norske kirkes stat/kirke utvalg (Bakkevig-utvalget) og i det offentlige stat/kirke utvalget (Gjønnes-utvalget), men har hittil ikke vært gjennomført.

Dette viktige feltet krever utredning med historisk og kulturell kompetanse, innsikt i hvordan disse spørsmålene er behandlet i andre land, og godt politisk skjønn. Det er nødvendig å utrede hvordan ulike, men legitime behov kan dekkes for at like rettigheter skal bli ivaretatt. Utredningen må nyttiggjøre seg den kompetanse som finnes i de ulike tros- og livssynsamfunnene og i fagmiljøer, og søke å legge opp til samlende politiske løsninger. Menneskerettighetene med trosfrihetsprinsippet må ligge til grunn for en framtidig politikk.

Mellomkirkelig råd ber derfor regjeringen starte arbeidet med en bred utredning av norsk religions- og livssynspolitikk.

Protokoll

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg (MKR/AU)

15. april 2009

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Berit Hagen Agøy (leder), Benedicte Aschjem, Ernst Baasland (representant for Bispemøtet), Jenny Skumsnes Moe og Einar Vegge

Fraværende:

Kjetil Aano og Erlend Rogne

Til stede fra sekretariatet:

Olav Fykse Tveit, Sven Oppegaard (hele møtet), Estrid Hesselund og Knut Hallen (begge under sak 06/09) og Sven Thore Kloster (under sakene 05/09 og 08/09).

Saksliste

Sak MKR/AU 01/09: Protokoller

Sak MKR/AU 02/09: Rapporter

Sak MKR/AU 03/09: Orienteringssaker

Sak MKR/AU 04/09: MKR-møtet 13.-14. mai 2009

Sak MKR/AU 05/09: Migrantmenigheter (KM-sak)

Sak MKR/AU 06/09: Høringsvar – Plan for trosopplæring i Den norske kirke

Sak MKR/AU 07/09: MKRs plass i kirkestrukturen

Sak MKR/AU 08/09: Oppfølging av uttalelsen om norsk religionspolitikk

Sak MKR/AU 09/09: Godkjenning av felleserklæring mot kjønnsbasert vold

Sak MKR/AU 10/09: Presesfunksjonen

Sak MKR/AU 11/09: Søknad til Sabeels sommerkonferanse 2009

Sak MKR/AU 12/09: Oppnevning til FNs 64. generalforsamling 2009

Sak MKR/AU 13/09: Oppfølging av KM-saken om de kristne i Midtøsten

1. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 12.08.2008

Vedtak:

Protokollen ble godkjent.

2. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 25.-26.02.2009

Vedtak:

Protokollen tas til etterretning og oversendes MKR for godkjenning.

MKR/AU 02/09   Orienteringssaker

---

1. Samarbeid med Frikirken

Det ble registrert at samarbeidet mellom Dnk og Frikirken fortsetter, og det er naturlig å videreutvikle dette mellom de to søsterkirkene. Ved en planlagt ordinasjon på Austre Åmøy ordineres en kandidat til prest i Dnk samtidig som ordinasjonen er akseptert fra Frikirkens side, slik at vedkommende kan tjenestegjøre også der.

2. Evangelisk-luthersk kirkeforståelse i dag

Det ble uttrykt behov for at TN-prosessen ikke må bli mer av en fagteologisk prosess enn hva som er ønskelig for KM-behandling. Dersom det lages en artikkelsamling, må TN utarbeide et egnet saksdokument til KM.

Betydningen av inngåtte økumeniske avtaler må behandles grundig i den fremlagte disposisjonens pkt 1. Hvordan de forskjellige reformprosessene i Dnk fungerer sammen teologisk, er også en utfordring i denne sammenheng.

3. Gudstjenestereformen – høringsutvalget

Høringsutvalgets leder Einar Vegge orienterte om arbeidets gang. MKRs høringsutvalg møtes for annen gang 21. april og vil levere et første forslag til uttalelse til MKRs møte 13.-14. mai. Viktig at det blir satt av god tid til denne saken.

Vedtak:

Sakene tas til orientering og følges opp. Synspunktene som kom frem under punkt 2 meddeles TN.

MKR/AU 03/09   Rapporter

Rapport nr. 2/2009   **Trond Bakkevig**
Rapport fra besøk i Jerusalem 05.-07.01.2009

- Rapport nr. 6/2009 **Trond Bakkevig**
Rapport fra besøk i Jerusalem 19.-23.01.2009
- Rapport nr. 7/2009 **Trond Bakkevig**
Rapport fra Jerusalem og Paris (World Congress of Rabbis and Imams for Peace), 15.-17.12.08
- Rapport nr. 11/2009 **Knut Kittelsaa**
Rapport fra deltakelse i konferansen "A Cloud of witnesses: Opportunities for ecumenical commemoration", Bose-klosteret, Italia, 29.10.-02.11.2008
- Rapport nr. 12/2009 **Martin Arnøy Rygg og Ingvill Hagesæther Foss**
Rapport fra reise til Cape Orange bispedømme Kimberly, SørAfrika, 20.-28.02.2009
- Rapport nr. 13/2009 **Helge Aarseth og Olav Fykse Tveit**
Report from visit to the Mor Gabriel Monastery in connection with court-hearings in Midyat, Turkey, 11 February 2009
- Rapport nr. 15/2009 **Sven Thore Kloster**
Rapport fra den andre intrakristne konsultasjonen i Genève om oppfølging av A Common Word (ACW) og kristen selvforståelse i møte med islam, 29.-31.03.2009 fra 2009
- Rapport nr. 16/2009 **Olav Fykse Tveit**
Rapport fra møte om Global økumenisk konferanse om dalitproblemet 20.-24.03.2009

Vedtak:

1. Rapportene tas til orientering.
2. Norsk oppfølging av Bangkok-konferansen om dalitproblematikken som var arrangert av KV og LVF i fellesskap, og hvor Olav Fykse Tveit deltok, settes opp som sak på mai-møtet i MKR.

MKR/AU 04/09 MKR-møtet 13.-14. mai 2009

MKR/AUs behandling:

Viktig å legge inn fysisk bevegelse under møtene. Dette må det arbeides videre med. Det ble besluttet å legge til en sak om Midtveisevaluering i tillegg til dalitproblematikken (se sak MKR/AU 03/09) på sakslista.

Vedtak:

1. MKR/AU godkjenner saksliste for MKR-møtet 13.-14. mai 2009 (inkludert sakene om Midtveisevaluering og dalitproblematikken).

2. Sekretariatet bes arbeide videre med tidsplan og opplegg for mai-møtet ifølge de innspill som kom fram på møtet.

MKR/AU 05/09 Migrantmenigheter (KM-sak)

MKR/AUs behandling:

Spørsmålet ble reist om hva slags vedtak det skal siktes mot på KM. Handler arbeidet om å sette i gang en utredning eller utvikle et arbeid med holdninger? Svaret er begge deler, og det må reflekteres inn i forslagene til vedtak.

Ønskelig å legge stor vekt på de gode eksempler, og at KM bruker mest tid på dette. Det er i tillegg ønskelig at også de kirkerettslige aspektene er med samtidig som holdningene og teologien må løftes opp.

Begrepet "migrantmenigheter" er kanskje ikke det som er mest velegnet, og det arbeides med å finne en sakssvarende tittel på saken. Styrket samarbeid med katolikker og pinsevenner er viktig. Videreutviklingen av de gode erfaringene må stimuleres. Det er viktig at MKR bidrar til å avklare hva slags type dokument som skal legges fram. KA og KR's Avdeling for menighetsutvikling og kirkeordning bør med i tenkningen.

Vedtak:

MKR/AU ber om at det arbeides videre med KM-saken om migrantmenigheter i tråd med de innspill som fremkom i samtalen.

MKR/AU 06/09 Høringssvar – Plan for trosopplæring i Den norske kirke

---

MKR/AUs behandling:

Estrid Hessellund orienterte om KUI's innspill, Knut Hallen om SMM's innspill og Sven Oppegaard om ytterligere synspunkter.

Vedtak:

MKR/AU takker for innspillene fra SMM og KUI og tar de fremlagte innspill til høringssvar til orientering. Det bes om at de fremkomne momentene og de fremlagte innspillene fra staben vektlegges ved utformingen av høringssvaret.

MKR/AU 07/09 MKR's plass i kirkestrukturen

MKR/AUs behandling:

Etter initiativ fra KR's direktør og leder overfor MKR om å vurdere om KM-saken fra 2005 om "Endringer i samansetjinga av dei sentralkyrkjelege råda" skulle tas opp igjen, ble denne

saken behandlet. Spørsmålet ble drøftet med tanke på hva som er tjenlig i forhold til MKRs saker og oppgaver. Spesielt ble forholdet til BM diskutert.

Kirkens Nødhjelp har fast plass i MKR. Det er mye å vinne på at NMS (evt. en annen SMM-organisasjon) og Sjømannskirken også skal være fast representert i MKR. Preses i full jobb bør også sitte i MKR.

Vedtak:

1. MKR/AU vil ikke anbefale at store endringer i rådsstrukturen blir reist som sak nå, men at dette vurderes i forbindelse med statskirkereformen.
2. Sekretariatet bes om å arbeide for en bedre koordinering av saker der Kirkerådets og Mellomkirkelig råds ansvarsområder overlapper hverandre.

MKR/AU 08/09   Oppfølging av uttalelsen om norsk religionspolitikk

MKR/AUs behandling:

Som kirkesamfunn bør Dnk komme med egne innspill i denne saken, og i denne forbindelse er det viktig at MKR og KR samarbeider godt med BM. Vi er som kirke med på å støtte opp om tiltak som minoriteter og majoriteten trenger i oppryddingen av religionsfrihetsdebatten. I denne sammenhengen er det ikke tilstrekkelig å bare fokusere på individuelle rettigheter som innfallsvinkel. Det er viktig at det legges opp til gode og brede politiske løsninger som også tar majoritetens tilhørighet på alvor. Folkekirke-perspektivet må derfor reflekteres godt. Vi er inne i en fase med positive innspill og godt samarbeid mellom de ulike tros- og livssynsorganisasjonene.

STK orienterte om det videre arbeidet med saken. Det er viktig å unngå en elitepreget politikk. Hvordan ivaretas perspektiver fra Dnks grasrot? Hvordan sikre en samlende religionspolitikk? Det jobbes med å finne bedre ord og uttrykk i saken. Ingen motsetning mellom religionsfrihet og kirkens interesser. Også kirken ønsker å bli et rettssubjekt. KM har gitt mandat til å ta opp saken. Vi bør ikke gå inn for en tung statsrådstaburett som skal styre religion i landet, men sørge for god koordinering mellom eksisterende departementer.

Vedtak:

MKR/AU ønsker at sekretariatet følger opp det religionspolitiske arbeidet i tråd med de innspill som fremkom i samtalen.

MKR/AU 09/09   Godkjenning av felleserklæring mot kjønnsbasert vold

MKR/AUs behandling:

Spørsmålet reist om effekten av uttalelsen svarer til hensikten. Kjønnslemlestelse ikke nevnt fordi saken har vært gjenstand for uttalelse av IRN tidligere. Kanskje vold mot eldre og menn

også burde bli nevnt. Dermed blir det klart at saken gjelder alle befolkningsgrupper. Vold er et kriminelt fenomen og kan være mer enn fysisk vold.

Vedtak:

MKR/AU takker kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for arbeidet med en felleserklæring mot vold i familien og nære relasjoner. MKR/AU ber om at uttalelsen redigeres endelig sammen med IRN, og ser fram til at den blir offentliggjort i samarbeid med Islamsk Råd Norge.

MKR/AU 10/09 Presesfunksjonen

MKR/AUs behandling:

Samtalen dreide seg særlig om følgende momenter:

1. Presesrollens mulige innvirkning på forholdet mellom embete og råd
2. Preses økumeniske rolle som biskop
3. Hvordan preses skal velges/utnevnes

Vedtak:

1. MKR vil gjerne være en samtalepartner med henblikk på en mulig behandling på KM.
2. Sekretariatet blir bedt om å formidle synspunkter som kom fram i samtalen, til saksbehandler.

MKR/AU 11/09 Søknad til Sabeels sommerkonferanse 2009

Vedtak:

MKR/AU tildeler Dina Willemsen et konferansestipend på 1000 USD til Sabeels ungdomskonferanse i Palestina og Israel 2009.

MKR/AU 12/09 Oppnevning til FNs 64. generalforsamling 2009

Vedtak:

Berit Hagen Agøy anbefales oppnevnt som observatør fra Mellomkirkelig råd til FNs generalforsamling i oktober 2009. Saken legges frem til godkjenning av MKR.

Sammendrag:

1. Seminar om landløfteteologi

Det har lenge vært et ønske om å arrangere et seminar der bl.a. landløfteteologien behandles. Dette er særlig aktuelt etter KM-saken om de kristne i Midtøsten i fjor. Det planlegges å ha et slikt seminar på MF i forbindelse med Den internasjonale aksjonsuken for fred i Palestina og Israel (ICAPPI) i juni i år. Seminaret kan gjerne ta utgangspunkt i Jens Olav Mælands bok "Glemt av sine egne" om kristnes situasjon i Midtøsten hvor kapitlet om kristen sionisme er spesielt aktuelt. Forslag til innledere: Jens Olav Mæland og to andre som gir respons fra ulike ståsteder. Vi bør ellers invitere representanter fra bl.a. Israelsmisjonen og Sabeel, medlemmer av MKR, KR, TN, KISP og KUI.

2. MKRs interreligiøse engasjement i Jordan

Det vises til rapport fra Amman og Jerusalem fra Sven Thore Kloster.

MKR/AUs behandling:

Grunnet tidsmangel ble saken ikke behandlet i MKR/AU. Saken settes opp på sakslista på MKRs møte 13.-14. mai.

Neste møte i MKR/AU: **7. desember 2009 kl 10-14 på møterom 1C (Borg).**

